

Redemption – in a Hurry!

based on an article by Rav Alex Israel

Source 1: Hagadah Shel Pesach

Why do we eat this Matza? – The dough of our ancestors **did not have time to rise** when God, the King of Kings – appeared, and redeemed them! As it states:

”And they baked the dough that they took out of Egypt as cakes of Matza, but not Chametz, for they were expelled from Egypt and **they could not delay**. And they had also not prepared food for themselves.” [Shemot 12: 39].

מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה?
על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו
להחמץ,

עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש
ברוך הוא וגאלם, שנאמר: ”ויאפו את הבצק
אשר הוציאו ממצרים עגת מצות, כי לא חמץ, כי
גרשו ממצרים ולא זכלו להתמהמה, וגם צדה לא
עשו להם שמות יב לט.”

Source 2a: Shemot 12:11

”You shall eat it (the Paschal Lamb) in the following way: Your loins girded, with shoes on your feet, your staff in your hand – **eat it hurriedly** – it is a Pesach for God”

יא וככה תאכלו אתו מתניכם חגרים געליכם
ברגליכם ומקלכם סבידכם ואכלת אתו בחפזון
פסח הוא ליהוה:

2b) Rashi

בחפזון. לשון בהלה ומהירות, כמו ”ויחי דוד נחפז ללכת” שמואל א' כ"ג, אשר השליכו ארם
בחפזם ”מלכים ב' ז :

בחפזון — This is an expression denoting hurry and haste, similar to, (I Samuel 23: 26) “And David made haste (נחפז) to get away”; (2 Kings 7: 15) ”which the Arameans had cast away in their haste”

Seven Habits of Highly Effective Fleeing Nations?!

- Why did they not prepare food for themselves?
- They ate matzah beforehand! (see pesukim on the next page)

They shall take some of the blood and put it on the two doorposts and the lintel of the houses in which they are to eat it.

וְלָקְחוּ מִדַּם הַזֶּה וְנָתְנוּ עַל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל־הַמַּשְׁקוּף
עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר־יֹאכְלוּ אֹתוֹ בָּהֶם :

They shall eat the flesh that same night; **they shall eat it roasted over the fire, with unleavened bread and with bitter herbs.**

וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה צְלִיאָשׁ וּמִצּוֹת עַל־
מִרְיִם יֹאכְלֶהוּ :

When were they supposed to leave? Hashem's commandment regarding the night of Makat Bechorot:

וְלָקְחוּ אֶגְדַּת אֲזוֹב וְטָבַלְתֶּם בָּדָם אֲשֶׁר־בַּסֵּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל־הַמַּשְׁקוּף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת
מִדַּם הַזֶּה אֲשֶׁר בַּסֵּף וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר :

Take a bunch of hyssop, dip it in the blood that is in the basin, and apply some of the blood that is in the basin to the lintel and to the two doorposts. **None of you shall go outside the door of his house until morning.**

Source 3: Contrast with 12:33 – Pharoah's reaction and what this re:

וַתִּחַזַּק מִצְרַיִם עַל־הָעָם לִמְהֵרָ לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ כָלֵנוּ מֵתִים :

The Egyptians urged the people on, impatient to have them leave the country, for they said, "We shall all be dead."

וַיֵּשֶׂא הָעָם אֶת־בִּצְקוֹ טָרֵם יַחְמֹץ מִשְׁאַרְתָּם צָרָרָת בְּשִׁמְלָתָם עַל־שִׁכְמָם :

So the people took their dough before it was leavened, their kneading bowls wrapped in their cloaks upon their shoulders.

Rav Israel: On the eve of their departure when eating the Paschal Lamb, the Israelites ate Matza as commanded. But still, they knew that they were to travel the next day. As mentioned by the Mishna, there was no restriction banning the consumption of Chametz for 7 days at this point! And so, they began to prepare travel provisions - to knead dough to bake NORMAL BREAD to take with them on their journey. They assumed that they would travel only in the MORNING. It had time to rise. They had time to bake it in a regular oven.

But then the Egyptians forced them out of their homes sooner than anticipated. It all happened faster than planned. And so, they took their dough which they wrapped and placed in their bags. But now they were in transit and they had no means of baking that dough as bread – they had no ovens! They baked it the way one bakes when one is on the road – on a taboon or something similarly portable. But this method cannot produce puffy airy bread; it bakes matza (or something akin to pitta bread.)

One issue is that the dough had not risen IN EGYPT because they were pushed out earlier than anticipated (12: 35). But their baking it "as matza cakes rather than risen bread," (12: 39) was NOT because the bread didn't rise - it most certainly rose in their bags. (It definitely took more than 18 minutes to leave Egypt!) They baked it as matza because the conditions didn't favor baking real bread. There are no ovens in a desert!

Source 4: Shemot Ch. 11

ד וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר יְהוָה פִּחַצַּת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם:
ה וּמֵת כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרֹעָה הַיֹּשֵׁב עַל-כִּסֵּאוֹ עַד בְּכוֹר
הַשֹּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחֲרֵי הָרְחִים וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה:

So says the Lord – At midnight I will go out into the midst of Egypt and every firstborn will die.

Source 5: Commentary of Ibn Ezra on Sefer Shemot:

ומקלכם בידכם - לנהוג החמורים. כמו: ויך את אתון במקל. וטעם בחפזון – שלא יתעכבו וימהרו לאכלו לפני בוא רגע המשחית, שיפסח השם על הפתח על כן ציווה השם להיותו צלי אש להתבשל מהרה. וכן אמרו אבות הקדושים: אינו נאכל אלא עד חצות. ואינו נאכל אלא צלי

"The stick in hand – To guide their donkeys .... And as for the hurrying, it is in order that they not delay, to facilitate their eating before the moment in which the "Destroyer" would arrive in which God would leap over their homes. Hence God commanded that the lamb be fire-roasted so that it would cook speedily. And likewise our Rabbis said: It must be eaten by midnight."

Source 6: Maharal of Prague: Rav Elisha Aviner

המהר"ל (במספר מקומות בספריו) מסביר כי החפזון ביציאת מצרים מורה על מהותה של הגאולה שבה החוקים של עולם הטבע הוכפפו לפעול תחת חוקי הזמן. בנוהג שבעולם בטבע הכל מתרחש בתהליכים שבהם אין קפיצותו דילוגים. מאחר שבטבע הכל הוא תהליך, הרי שלממד הזמן אין חשיבות, ולכן לא משנה אם קצב ההתרחשות הוא מהיר או איטי. זהו מהותו של התהליך. בגאולת מצרים כלל זה נשבר, ובלשונו של הרמח"ל: "דבר שהינו מן ה' יתב', פועל זה (= התרחשות זו) נעשה בלא זמן נמשך". גאולה בחפזון מעידה כל כך שבניגוד לטבע, העולם הניסי איננו כפוף לתהליכים. דבר זה בולט החל מבריאת העולם שבו נברא יקום יש מאין (שהרי גם בבראית העולם אין שום תהליך שמחבר בצורה רציפה בין ה"אין" ל"יש"), וכלה בכל הניסים שלאחר מכן. בכולם ישנו גילוי שמתחיל במקום שהוא למעשה "שום מקום", ומסתיים בהופעה מרשימה. זהו החפזון של גאולת מצרים המעיד כי גאולה זו "יצאה ממדרגה ומעלה עליונה". הגאולה היא הופיעה בעולם לפתע, בעקבותיה נוצר לפתע עם חדש, לפתע ניתנה לו התורה, לפתע הוא נחל את ארץ ישראל. ה' פוסח על בתי בני ישראל. הוא מדלג וקופץ, ומגלה כי במערכת הנס אין רצף טבעי של תהליך. המכה נעצרת לפני בתי בני ישראל ומתחדשת שוב בבתי המצרים.

Source 7: The approach of Rav Kook - Siddur Olat Re'yah

אמת. והנה כאן נולד גוי פעם אחת, ויד ד' עשתה זאת להעמיד את ישראל לגוי לפני ע"י ידו החזקה. ע"כ היה העיקר בבנין שלא תהיה מעורבת בצורתם הלאומית שום צורה קולטורית, שכל הקנינים הרוחניים ביחש לאומי שראו במצרים לא נגעו אליהם מאומה, ואותו המעט שנדבק בידם מע"ז של מצרים משכו ידיהם ממנו, קודם שחיטת הפסח, עד שהיו משוללים מכל צורה לאומית, והיתה אפשרות שתחול עליהם הטבעת הצורה האלהית, בתור מיסדת הבנין של האומה בכללה ד' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר. והנה לולא היו ישראל עם כזה, שיוכל להתפתח רק ע"פ הנטיעה האלהית, וששום צורה אחרת אינה יכולה להתרכב בו, אז לא היה צריך כלל לאותו החפזון, והיו מתפתחים מעט מעט, ממעלה למעלה, מתוך התרבות המצרית לתרבות יותר טובה עד שהיו באים להכשר קבלת התורה. אבל מתוך ששום תרבות אחרת היא מעכבת את קדושת התורה והצורה האלהית המיוחדת לישראל לחול עליהם, ע"כ לעולם לא היו כלל ראויים לפיתוח של הדרגה, והיה משום כך החפזון מוכרח. ע"כ היה דוגמא שלהם למצת המשוללת מכל צורה של איזה טעם, וראויים הטעמים לחול עליו כשהוא במילואו וטובו. ע"כ זאת ההוצאה מכלל העמים, שב"מוציא" העצמיות המתגברת היא גרמה למצת, מניעת ההדרגה, ושליטת תערובות כחות זרים. ד' מלכנו ד' מחוקקנו והוא יושיענו.

"The Hippazon was at its root God's, idea. It was to create Israel and raise it by circumventing the normal process of development. Every nation develops by

natural order rising to its material and spiritual standard gradually. The great potential that lay dormant in a state of enslavement, the nation materially and spiritually diminished, suddenly, surprisingly, burst forth from potential to reality... Behold! A nation was founded, created in an instant! The main reason was so that the national entity should not be influenced by other cultures.”

Summary: Rav Kook explains that the suddenness of the Exodus is a Godly act. It is unnatural for a national entity to be created in a rapid timeframe. Usually national emancipation is a slow gradual process, as institutions are built, infrastructure grows and governance emerges. Why did God prefer to intervene, to control events and to disrupt natural historic mechanisms? Why not wait for political history to take its course? Rav Kook explains that it was essential for Am Yisrael to be developed and born in an atmosphere of Kedusha. A nation develops organically and draws its cultural roots from many sources. An example would be countries that were part of the British Commonwealth, for example India, or even Israel. Many of those countries' parliamentary systems are formed in the image of the colonizing power that governed their countries prior to independence. An emerging country inherits and absorbs the infrastructure of its predecessor. For Rav Kook, this is the essence of Rav Kook's concern. To what degree might Am Yisrael be affected by Egyptian norms? Rav Kook claims that it was imperative for Am Yisrael to avoid Egyptian values and culture absolutely[5]. Israel had to develop on exclusively holy, Godly foundations, on independent cultural bedrock. But how may this be achieved? A nation is not born in a day! Every society absorbs elements from the cultures that surround it.

Contrast between God's redemption and man's redemption

Source 7: Shemot Ch. 14

א וַיְדַבֵּר ה', אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. 1 And the LORD spoke unto Moses, saying:

ב דַּבֵּר, אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיָּשָׁבוּ וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירוֹת, בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם : לִפְנֵי בַּעַל צֶפֶן, נִכְחוּ תַחֲנוּ עַל-הַיָּם. 2 'Speak unto the children of Israel, that they turn back and encamp before Pi-hahiroth, between Migdol and the sea, before Baal-

zephon, over against it shall ye encamp by the sea.

3 And Pharaoh will say of the children of Israel: They are entangled in the land, the wilderness hath shut them in.
 ג וְאָמַר פַּרְעֹה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, נִבְכִּים הֵם בְּאֶרֶץ; סָגַר עֲלֵיהֶם, הַמִּדְבָּר.

God can redeem suddenly, in a moment; humans change slowly. God can impose a new order, miraculously, suddenly, immediately. Maybe that is His way; "He spoke and it was; Commanded and it stood." (Tehillim 33:9) Man, in contrast, needs to develop at a natural pace, gradually growing stage by stage. The Sefat Emet comments on the moment in which Israel, in the middle of the flight from Egypt, were instructed by God to "return back", to make an about-turn and to head for the Red Sea. **The Sefat Emet uses this as a metaphor for a step back; a rethinking:**

Source 8: Sefat Emet

[תרל"ד]

דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּשׁוּבוּ (שְׁמוֹת י"ד, ב).
 לֹאֲשֶׁר יֵצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּחֲפוּז
 מִמִּצְרַיִם וְהָיָה שְׁלֹא בַהֲדָרָגָה. וְאִין זֶה דָּבַר
 שֶׁל קִיּוּמָא. הוּצְרְכוּ לָשׁוּב. וְהַעֲנִין כְּמוֹ
 שֶׁכָּתוּב (יִחְזָקְאֵל א, יד) וְהָחִיּוֹת רָצוּא וְשׁוֹב. עַל
 יְדֵי הַמְרוּצָה מִהַתְּלַהּבוֹת יוֹתֵר מֵהַכָּח. עַל זֶה
 צָרִיךְ לִהְיוֹת מִיד בַּחֲנִינָת שׁוֹב. וְעַל יְדֵי זֶה יֵשׁ
 לוֹ קִיּוּם. כִּי כָל הַגְּלִיּוֹת הָיוּ שִׁקְבָּצוֹ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל כָּל הַנִּיצוּצֵי קְדוּשָׁה שֶׁנִּמְצְאוּ

בעולם¹. ואין הרצון לברוח רק לתקן גוף המיצר. ולעתידי שיהיה התיקון בשלימות כתיב (ישעיה נב, יב) לא בחפזון תצאו כו'. ועתה בגלות מרגישין הארה לפעמים. וצריכין להתדבק בה בכל לב. ולקשרה בכל המעשים. וזהו שכתוב (שמות יד, ד) ואכבדה בפרעה כו'. שהחזרה היה לתקן גוף המיצר כנ"ל:

"Speak to the Children of Israel that they return back (14: 1): After the Children of Israel left Egypt BeHippazon, i.e. in a non-gradual manner – an unstable state of being – they were instructed to retreat and return ... so that there would be some stability. (5634 – 1864)"

Source 9: Sefat Emet – Source 2

דבר אל בני ישראל וישבו כו' (שמות יד, ב). יש לבאר טעם הענין שיציאת מצרים היה נס שלא בהדרגה. והיא לשעה. ורצה ה' יתברך שישאר גאולה זו בעצמות ישראל. וכן רצון ה' יתברך תמיד מכל איש ישראל. לעת מצוא השעה. שאין לך אדם שאין לו שעה¹⁸. ואז צריך לקבוע בלבו על אחר כך שידע להתנהג גם בעת ההסתר. ולכך צוה שיחזרו ויעלו מעצמותם. ולכך ויצעקו (שם י). ולכאורה מאחר שראו נפלאותיו שאין להם שיעור למה יראו. אך כי ידעו שעתה צריכין לגבור מעצמם. וזהו

"Egypt was a miracle – a huge leap without intermediate stages – and hence it was only temporary. God wished that the redemption remain ... so that it remain in his heart even in times of God's withdrawal. Hence He commanded that (Israel) they go back and raise themselves up, hence "They cried." One may ask: after they saw God's infinite miracles (in Egypt) why did they despair (at the Red Sea)? – But they knew that now they must overcome on their own basis." (5631 - 1861)

Another observation of the Sefat Emet: “In every situation, Tahara (purity) precedes Kedusha (holiness)... but in Yetziat Mitzrayim the holiness came from “above” (from God) before the Children of Israel had managed to purify their souls. This is the unusual aspect of Pesach in that it came without a (prior) process, as it says; they were on the 49th degree of impurity and their freedom prevented their descent to the fiftieth... and they received a temporary state of Kedusha. However now, afterwards, they need to purify the 49 levels with the Sefira (HaOmer – which has 49 days!)”

In Egypt the Israelites could not free themselves. They were a slave nation. They did not have the independence of spirit, the national courage to emancipate themselves. God took them out miraculously. During the Ten Plagues, God acted; the nation waited passively. And indeed, this is what we celebrate on Seder night. The “Mighty Hand and the Outstretched Arm” of God.

Source 10: Rav Tzadok HaCohen – Tzidkat HaTzadik

ראשית כניסת האדם לעבודת ה' צריך להיות בחפזון כמו שמצינו בפסח מצרים שהיה נאכל בחפזון ולא פסח דורות. מפני שהתחלה לנתק עצמו מכל תאוות עולם הזה שהוא מקושר בהם, צריך לשמור הרגע שמתעורר בו רצון ה' ולחפז על אותו רגע למהר לצאת מהם אולי יוכל. ואחר כך שוב ילך במתינות ולאט כדין פסח דורות:

“The beginning of a person's entry to Divine Service must be Be-Hippazon, just as we find in Egypt where the Lamb was eaten in a rush as opposed to the celebration of Pesach in subsequent years (Pesach Dorot). This is because the beginning necessitates that one break one's ties of worldly desire which a person is entangled by. Hence one needs to preserve the moment in which one feels the impetus to serve God and to seize the moment – fast – and maybe one will see success. Later, one can move more moderately and steadily as in Pesach Dorot. ” (Siman #1)